

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus selgitas valimisagitatsiooni keelamise õiguspärasust

Riigikohus selgitas valimisagitatsiooni keelamise õiguspärasust

14. November 2025

Riigikohus jättis tänase otsusega rahuldamata kaebuse, milles vaidlustati eraomandis oleva kinnistul (kaubanduskeskuses) eri erakondadele valimisagitatsiooniks erinevate tingimuste seadmist.

Ühe erakonna Tartu linna nimekirjas kandideerinud isik esitas Vabariigi Valimiskomisjonile (VVK) kaebuse, mille kohaselt rikuti valimiste ühetaolisuse põhimõtet, kui kaubanduskeskuse turvatöötaja keelas kaebaja erakonnakaaslasel jagada väljaspool hoonet erakonna meeneid. Seevastu teisel erakonnal keskuse teise ukse juures siseruumides valimisagitatsiooni ei takistatud. Keeldu põhjendati asjaoluga, et tegemist on eramaaga. Kaebuses taotleti VVK-lt juhtunu õiguslikku hinnangut ning selgitust, kuidas on sellises olukorras tagatud valimiste ausus ja ühetaolisus. VVK jättis kaebuse läbi vaatamata põhjusel, et kaebuses toodu ei olnud omistatav valimiste korraldajale ega linna valimiskomisjonile.

Riigikohus nõustus tänases otsuses VVK-ga, et kaebus tuli jätta läbi vaatamata ning jättis kaebuse rahuldamata. Hääletamisruumide asukohad määrab valla- või linnavalitsus. Isikutel on võimalik vaidlustada otsust asukoha valikul halduskohtus. Kolleegium sedastas, et valimisjaoskonna paigutamine kaubanduskeskusesse kui avalikku kohta on iseenesest lubatav, kuid avalik võim peab kindlustama, et valimis põhimõtteid järgitaks ka valimisjaoskondades, mis asuvad eraomandis olevatel kinnistutel.

Kolleegium on seisukohal, et kui eraomanik piirab valimisagitatsiooni oma kinnistul ning kohtleb kandidaate ebavõrdselt, ei ole see omistatav jaoskonnakomisjonile ega ka VVK-le. Riigikohtu otsuse kohaselt võib valimisreeglite eiramisel eraomandis oleva kinnistul, kus valimisjaoskond paikneb, jaoskonnakomisjoni või linna- või vallavalitsust sellest teavitada. Nimetatud organitel tuleb poliitilise väljendusvabaduse tagamiseks teha vajadusel koostööd politseiga.

Kolleegium pidas oluliseks märkida, et olukorras, kus erakonnal keelatakse mõnes asukohas valimisagitatsioon, riivatakse põhiseaduses sätestatud vabade valimiste põhimõtet, kuivõrd sellega takistatakse vastava erakonna kandidaatidel enda vaadete ja seisukohtade tutvustamist. Lisaks riivab agitatsioonikeeld erakonna tegevusvabadust ja väljendusvabadust. Kuigi eraomanik saab ise otsustada, kas tema maal või ruumides valimisagitatsiooni lubada, ei ole selline otsustusvabadus piiramatult. Seda eeskätt juhul, kui ta lubab enda kinnistut avalikult kasutada ja tegu on potentsiaalsete valijate jaoks olulise käidava kohaga. Kolleegium mõõnis, et kaebuses kirjeldatud juhtumi puhul ei ole välistatud, et kaebajal või tema erakonnal võib olla agitatsiooni väidetavast õigusvastasest piiramisest tulenevaid eraõiguslikke nõudeid.

Kohtuotsusega [1] saab tutvuda Riigikohtu veebilehel.

Teate sisestas:
Marika Koppel
kommunikatsioonispetsialist
marika [dot] koppel@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-selgitas-valimisagitatsiooni-keelamise-oigusparasust>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-25-66/2>